

Neuropsychological Functions of Patients with Obsessive-Compulsive Disorder of the Hoarding and Obsessional Slowness

Ramin Rahimi¹, Majid Mahmood Alilu^{id2}, Mostafa Zarean^{id3}, Abass Bakhshi Pour Roudsari⁴

1. Ph.D Student of Psychology, Department of Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

2. (Corresponding author) * Professor, Department of Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

3. Assistant Professor, Department of Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

4. Professor, Department of Psychology, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

Abstract

Aim and Background: The aim of the present study was to investigate the neuropsychological functions of patients with obsessive-compulsive disorder of hoarding and Obsessional Slowness.

Methods and Materials: The current research was based on the nature and purpose of applied research and in terms of the research method, it was cross-sectional analytical. The statistical population of this research included all patients with obsessive-compulsive disorder, obsessive-compulsive type, hoarding type, and obsessive-compulsive disorder in Urmia city between April and December 1401. The statistical sample of the research includes 30 patients with hoarding obsessive-compulsive disorder and obsessive-compulsive disorder (15 people for each group of patients) referring to psychiatric and psychological treatment centers in Urmia city and 15 healthy people without diagnosis of the disorder. Obsessive-compulsive disorder was in the period from April to December 1401, which was selected by the available sampling method. The participants were matched in terms of age, gender, education, marital status and intelligence range. Subjects were evaluated using the revised Obsessive Compulsive Questionnaire, Maudsley Obsessive-Compulsive Questionnaire, Wisconsin Test, Go/No Go Test, Barrett's Balloon Risk Test, and Tower of London Test.

Findings: The results of multivariate analysis of variance showed that people with Hoarding Obsessive Compulsive Disorder and Obsessional Slowness have significant differences in neuropsychological evaluations in terms of response inhibition, cognitive flexibility, planning and problem solving with the healthy group.

Conclusion: These results indicate a deficiency in response inhibition, cognitive flexibility and problem solving in these patients. While the pattern of neuropsychological disorders in these two disorders is different.

Key Words: Neuropsychological Functions, obsessive-compulsive disorder, hoarding, Obsessional Slowness

Citation: Surname S, Surname M, Surname N. **Neuropsychological Functions of Patients with Obsessive-Compulsive Disorder of the Hoarding and Obsessional Slowness.** Res Behav Sci 2023; 21(3): 609-623.

* Majid Mahmood Alilu,
Email: m-alilou@tabrizu.ac.ir

کارکردهای نوروپیکولوژیک (عصب روان‌شناختی) بیماران مبتلا به اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده و دارای کندی وسوسی

رامین رحیمی^۱، مجید محمود علیلو^{۲*}، مصطفی زارعان^۳، عباس بخشی پور رودسری^۴

۱- دانشجوی دکتری تخصصی روانشناسی بالینی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

۲- (نویسنده مسئول)* استاد، گروه روان‌شناختی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

۳- استادیار، گروه روان‌شناختی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

۴- استاد، گروه روان‌شناختی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: هدف مطالعه حاضر بررسی کارکردهای نوروپیکولوژیک (عصب روان‌شناختی) بیماران مبتلا به اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده و دارای کندی وسوسی بود.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر بر اساس ماهیت و هدف از نوع تحقیقات کاربردی و از لحاظ روش پژوهش، مقطعی- تحلیلی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه بیماران مبتلا به اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده و دارای کندی وسوسی شهر ارومیه در بازه زمانی فروردین تا دی ماه ۱۴۰۱ بود. نمونه آماری پژوهش شامل ۳۰ نفر از بیماران مبتلا به اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده و دارای کندی وسوسی (۱۵ نفر برای هر گروه از بیماران) مراجعه کننده به مرکز درمان روان پژوهشی و روان‌شناختی شهرستان ارومیه و ۱۵ نفر از افراد سالم بدون تشخیص اختلال وسوسی جبری بود. روش نمونه گیری به صورت دردسترس بود. شرکت کنندگان در گروه‌های مختلف از نظر سن، جنسیت، تحصیلات، وضعیت تأهل، وضعیت اقتصادی، اجتماعی و خانواده‌ای و دامنه هوشی همتا گردیده بودند. آزمودنی‌ها با استفاده از پرسشنامه بازنگری شده وسوسی اجباری، پرسشنامه وسوسی- جبری مادزلی، آزمون ویسکانسین، آزمون برو/نرو، آزمون خطرپذیری بادکنکی بارت و آزمون برج لندن مورد ارزیابی قرار گرفتند.

یافته‌ها: نتایج تحلیل واریانس چند متغیری نشان داد که افراد مبتلا به اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده و دارای کندی وسوسی تفاوت معناداری در ارزیابی‌های عصب شناختی از نظر مهار پاسخ، انعطاف پذیری شناختی، حل مسئله با گروه سالم دارند.

نتیجه‌گیری: این نتایج تشنان دهنده‌ی نقص در مهار پاسخ، انعطاف پذیری شناختی و حل مسئله در این بیماران می‌باشد؛ در حالی که الگوی اختلالات عصب شناختی در این دو اختلال متفاوت هست.

واژه‌های کلیدی: کارکردهای عصب روان‌شناختی، اختلال وسوسی- جبری، وسوس احتکار، کندی وسوسی.

ارجاع: رحیمی رامین، محمود علیلو مجید، زارعان مصطفی، بخشی پور رودسری عباس. کارکردهای نوروپیکولوژیک (عصب روان‌شناختی) بیماران مبتلا به اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده و دارای کندی وسوسی. مجله تحقیقات علوم رفتاری ۱۴۰۲؛ ۲۱(۳): ۶۰۹-۶۲۳. ع

*- مجید محمود علیلو،

رایانامه: m-alilou@tabrizu.ac.ir

فرآیندهای توجه، کارکردهای حافظه، استدلال انتزاعی، انعطاف پذیری شناختی، سرعت پردازش، عملکرد حرکتی و عملکرد حسی ادراکی می‌شود (9). پژوهش‌های عصب روان شناسی در سددند شیوه‌های بروز رفتاری اختلال وسوسی اجباری را با عملکردهای شناختی خاص سطح بالا، ادغام کنند (10). از این میان، مطالعات کارکردی و ساختاری عصبی و برسی‌های بالینی نشان داده‌اند که در کارکردهای قشر پیشانی پشتی جانبی نواحی زیرقشری و نیمکره راست تعییراتی به وقوع می‌پیوندد که تحت عنوان ویژگی‌های پاتولوژیک وسوسی مشخص گردیده‌اند (11). مطالعات عصب روانشنختی نشان داده است که بیماران وسوسی-اجباری دارای نقایصی در توانایی های شناختی مرتبط با ساختار پیش پیشانی و پیشانی-زیر قشری هستند، مانند نقص در عملکردهای اجرایی (12). قشر پیش پیشانی، واسطه‌ی دامنه‌ی متنوعی از کارکردهای شناختی شامل بازداری از پاسخ، کنترل کردن و عملیات برنامه ریزی و سازماندهی می‌باشد؛ در نتیجه، اختلال عملکرد قشر پیش پیشانی با عدم بازداری، عدم سازماندهی، انعطاف ناپذیری، درجاماندگی و رفتارهای قالبی (کلیشه‌ای) مرتبط است. بخش پشتی - جانبی قشر پیش پیشانی هم در یادگیری و حافظه و هم در برنامه ریزی و سایر کارکردهای شناختی پیچیده (مانند کارکردهای اجرایی)، نقش مهمی دارد (13).

فراتحلیل‌های اخیر نشان می‌دهد که افراد مبتلا به اختلال وسوسی-اجباری، در چندین حوزه عملکردهای اجرایی از جمله انعطاف پذیری شناختی-رفتاری، جایه جایی مجموعه، تصمیم‌گیری، توجه پایدار، سرعت پردازش، حافظه کاری، حافظه کلامی و توانایی های دیداری-فضایی بدتر عمل می‌کنند (14) (19). در واقع علی رغم ناهمگنی موجود در ادبیات، اختلال وسوس فکری - عملی با دامنه‌ای از نقایص در کارکردهای اجرایی در ارتباط می‌باشند (20,21) بنابراین بیان شده است که مشکلات کارکردهای اجرایی در اختلال وسوس فکری - عملی، اجزای هم پوشانده مشترک و گسترش دارد (22). با این حال، اختلال وسوسی-اجباری یک اختلال ناهمگن است و این تجزیه و تحلیل‌ها مشخص نمی‌کنند که کدام زیرگروه از بیماران اختلال وسوسی-اجباری به بهترین وجه با این مشخصات عصب روانشنختی سازگار هستند (23). مطالعات بر روی احتکارکنندگان کمبودهایی را در انعطاف پذیری شناختی، کنترل بازدارنده برای حرکت‌های عاطفی، حافظه فضایی، توجه پایدار، برنامه ریزی فضایی، حافظه فضایی،

مقدمه

اختلال وسوسی-اجباری یک اختلال عصب-روانشنختی شدید، مزمن و پیچیده است (1)، این اختلال در قالب نشانه‌های وسوس شامل افکار، تصاویر و یا تکانه‌های عودکننده و پایداری که به نوعی مزاحم و ناخواسته تجربه می‌شوند و همچنین با رفتارها یا اعمال ذهنی تکراری و وقت‌گیر، مشخص می‌شود. این افکار و اعمال موجب رنج بسیار و مختل شدن چشمگیر عملکرد فرد در حوزه‌های مختلف زندگی و کاری می‌شوند (2). با توجه به شیوع مادام‌العمر این اختلال که بین ۱٪ تا ۳٪ است (3)، معمولاً تشخیص و درمان اختلال وسوسی-اجباری اغلب به تعویق می‌افتد و در بیشتر موارد، از شروع علائم تا درمان دارویی تقریباً ۸ سال طول می‌کشد و میزان مؤثر درمان تنها بین ۴۰٪ تا ۶۰٪ درصد بوده که نشان از پیچیدگی زیستی-روانی آن دارد (4).

اختلال وسوسی-اجباری به طور فزاینده‌ای به عنوان یک اختلال روانی ناهمگن در نظر گرفته می‌شود که به صورت یک مجموعه علائم خاص که به طرق مختلف با یکدیگر متفاوت هستند نمود می‌یابد (5). همین‌طور اکثر مطالعات تأیید کرده‌اند که اختلال وسوسی-اجباری شامل اختلالات شناختی است که به عنوان یکی از نشانگرهای نوروفوتیپی^۱ این اختلال در نظر گرفته می‌شود (6).

با توجه به ماهیت ناهمگن اختلال وسوسی-اجباری و علت چند بعدی آن، تحقیقات در عصب روانشناسی تلاش کرده است تا درجه مطابقت بین داده‌های تصویربرداری عصبی و نتایج آزمایشات عصب روانشنختی را با هدف شناسایی یک فوتیپ بالینی و پیش‌بینی و بهبود نتایج درمان مشخص کند (7). همزمان با رشد نظریه‌هایی درباره سبب شناسی، علامت شناسی و درمان اختلال وسوسی-اجباری، درباره جنبه‌های عصب روان شناختی اختلال وسوسی-اجباری نیز یافته‌های جدیدی ارایه شده است که بیشتر ادبیات آن مربوط به دهه گذشته است. نقایص عصب روانشنختی به عنوان ویژگی اولیه بیماران مبتلا به اختلال وسوسی-اجباری گزارش شده‌اند (8).

هدف علم عصب روان شناسی، فهمیدن ساختار و عملکرد مغز است. این ساختار و عملکرد که به فرایندهای روان شناختی خاصی مانند شناخت و هیجان و رفتارها مربوط است شامل

1. Neuro Phenotype

به اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده و دارای کندی وسوسی را با هم و با افراد سالم مقایسه کند. به عبارت دیگر مسئله اصلی این پژوهش عبارت است از این که آیا بین نیمرخ عصب-روانشناختی بیماران مبتلا به اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده و دارای کندی وسوسی تفاوت وجود دارد یا نه؟

مواد و روش‌ها

بر اساس ماهیت و هدف اصلی پژوهش مبنی بر مقایسه ویژگی‌های عصب-روانشناختی بیماران مبتلا به اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده و کندی وسوسی از نوع تحقیقات کاربردی و از لحاظ روش پژوهش مقطعی-تحلیلی است. در این طرح شرکت‌کنندگان بر اساس نوع تشخیص در سه گروه گروه (اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده، کندی وسوسی و گروه عادی) طبقه‌بندی شده و از لحاظ نمرات شاخص‌های عصب-روانشناختی با هم‌دیگر مورد مقایسه قرار گرفتند. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه بیماران مبتلا به اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده، کندی وسوسی و افراد سالم شهر ارومیه در بازه زمانی فروردین تا دی ماه ۱۴۰۱ بود. نمونه آماری پژوهش شامل ۳۰ نفر از بیماران مبتلا به اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده و کندی وسوسی (۱۵ نفر برای هر گروه از بیماران) مراجعه کننده به مراکز درمان روان پژشکی و روان‌شناختی شهرستان ارومیه و ۱۵ نفر از افراد سالم بدون تشخیص اختلال وسوسی جبری در بازه زمانی فروردین تا دی ماه ۱۴۰۱ بود که به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شد. ملاک برای ورود افراد به هر یک از گروه‌ها، کسب نمره بالای نقطه برش بود. یعنی تنها افرادی در گروه وسوسی قرار می‌گرفتند که در پرسشنامه پرسشنامه وسوسی-جبری ماذلی نمره بالای نقطه برش کسب کنند و برای انتخاب گروه افراد سالم نیز شرط بر این بود که در این مقیاس نمره پایینی کسب کنند. گروه‌های پژوهشی از نظر سن، جنسیت، تحصیلات، وضعیت تأهل، وضعیت اقتصادی، اجتماعی و خانواده ای و دامنه هوشی همتا گردیدند. جهت رعایت ملاحظات اخلاقی در پژوهش حاضر، به شرکت‌کنندگان پژوهش توضیح داده شد که اطلاعاتی جهت یک پژوهش علمی جمع آوری می‌شود. همچنین به شرکت‌کنندگان اطمینان داده شد که اطلاعات مرتبط با آنها به صورت کاملاً محترمانه باقی خواهد ماند. ضمن پاسخ به تمام سوالات شرکت‌کنندگان

استراتژی‌های سازماندهی و عملکردهای مرتبط با آزمون قمار آیووا نشان داده است (24,25). علاوه بر احتکار، بسیاری از بیماران مبتلا به اختلال وسوسی-اجباری در رتبه محدودی از کندی را نیز در اجرای وظایف روزمره نشان می‌دهند که پیامد ثانویه تشریفات وقت‌گیر، اعمال اجباری و بررسی مکرر رفتار و یا افکار وسوسی است. با این حال، در برخی از بیماران، کندی بر تصویر بالینی غالب است و از اصطلاح «کندی وسوسی اولیه» استفاده شده است (1,26). چنین بیمارانی تحت بررسی مداوم ذهنی هستند. برخی دیگر فعالیت‌های حرکتی پیچیده (مانند تمیز کردن دندان‌هایشان) را به اجزای سازنده تقسیم می‌کنند که با از دست دادن تسلط همراه می‌شود و بدین ترتیب در اجرای برخی از وظایف روزمره، مانند شستن و غذا خوردن و عملکردهای معمول، کندی شدید نشان می‌دهند (27).

کندی وسوسی اغلب بر فعالیت‌های خودآغازی تأثیر می-گذارد و بر رفتار خودکار تأثیر نمی‌گذارد (28). یافته‌های مطالعات با استفاده از توموگرافی انتشار پوزیترون هایپرمتabolیسم را در ناحیه اوریتوفرونتال، قشر پیش حرکتی و میانی فرونتال نشان میداد، در حالی که جذب دوپامین در هسته دمدار، پوتامن و قشر فرونتال میانی طبیعی بوده است (27) و پژوهش‌های جدیدتر حاکی از این نتایج است که بیماران اختلال وسوسی-اجباری مبتلا به کندی وسوسی، عملکرد نسبتاً مستقل از عوامل بالینی را نشان می‌دهند (29): که مشخص می‌سازد کارکردهای عصب روان‌شناختی مرتبط با کارکردهای اجرایی لوب فرونتال، ممکن است به طور خاص در توصیف افراد دارای کندی وسوسی دخیل باشند.

در سال‌های اخیر تلاش محققان به منظور یافتن سبب شناسی این اختلال، علاوه بر متغیرهای روان‌شناختی، سمت و سویی عصبی-زیستی یافته است و بخش عمده‌ای از تحقیقات در زمینه‌ی این اختلال در سال‌های اخیر، بر پژوهش‌هایی در حیطه‌های عصب روان‌شناختی، عصب شناسی و رویکردهای زیستی، متمرکز شده است. نظر بر اینکه تحقیقات ایرانی در زمینه‌ی نقایص عصب روان‌شناختی اختلال وسوسی اجباری، به گستردگی تحقیقات غربی نمی‌باشد و خصوصاً در زمینه تفاوت این نقایص در زیرگروه‌های وسوسی به ندرت پژوهشی انجام گرفته و نیز از آن جایی که فهم بپردازد و دقیق‌تر سبب شناسی و ریشه‌های این اختلال پیچیده، به درمان کارآمدتر و سودبخش‌تر اختلال وسوسی-اجباری، کمک می‌نماید، پژوهش حاضر بر آن است که نیمرخ عصب-روان‌شناختی بیماران مبتلا

ترتیب ۸۶/۰، ۷۹/۰، ۸۲/۰، ۶۳/۰ و ۷۱/۰ محاسبه شده است. پایابی آزمون باز آزمون با فاصله دو هفته برابر ۸۱/۰ و در سطح ۱/۰ معنادار بودست آمده است (31).

(Maudsley Obsessional Compulsive Inventory) پرسشنامہ وسوس ماذلی

آزمون دسته‌بندی کارت‌های ویسکانسین (Wisconsin Card Sort Test (WCST))

سنجرش انعطاف‌پذیری شناختی از آزمون رایانه‌ای ویسکانسین استفاده شد. این آزمون یک آزمون نوروپسیکولوژیک است که برای اندازه‌گیری مهارت‌های حل مسئله، طبقه‌بندی، تفکر انتزاعی، توانایی نگهداری مفاهیم و انعطاف‌پذیری شناختی که به عملکرد لوب پیشانی نسبت داده می‌شود، به کار می‌رود. نسخه‌ی رایج امروزی شامل دوسته ۶۴ تابی با ۴ کارت محرک است. کارت‌های آزمون دسته‌بندی ویسکانسین توسط گرانت و برگ در سال ۱۹۴۸ به وجود آمد (36). در این آزمون به آزمودنی دسته‌ای از ۶۴ کارت ارائه می‌شود که بر روی آن‌ها یک الی چهار نماد در چهار رنگ فرمز، سبز، زرد و آبی وجود دارد که هیچ دو کارتی مشابه نیست. چهار کارت به عنوان کارت‌های اصلی به کار می‌رود. درواقع به آزمودنی گفته می‌شود که چاگزینی او درست است یا غلط. بعدازینکه

در مورد پژوهش، به آنان اطلاع داده شد که نتایج پژوهش به صورت آماری و نتیجه‌گیری کلی و نه فردی منتشر خواهد شد و آنها اختیار کامل دارند که در پژوهش شرکت نکنند یا در هر مرحله که بخواهند، مختارند که از ادامه پژوهش انصراف دهند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل واریانس چند متغیره استفاده گردید. همچنین در پژوهش حاضر ابزار ذیل مورد استفاده قرار گرفت.

پرسشنامه بازنگری شده وسوسی اجباری Obsessional Compulsive Inventory -)

(Revised OCI-R): برای سنجش نشانه‌های احتکار وسوسی از پرسشنامه بازنگری شده وسوسی اجباری استفاده شد. این مقیاس توسط فوا و همکاران در سال ۲۰۰۲ برای سنجش نشانه‌های وسوس طراحی گردید (30). این پرسشنامه مقیاسی ۱۸ ماده‌ای است که به‌منظور ارزیابی شدت علائم سوساس-اجبار در جمعیت‌های بالینی و غیر بالینی طراحی شده است. این مقیاس ۶ خرده آزمون (شستشو، وارسی، نظم، وسوس فکری، احتکار و خنثی‌سازی) را شامل می‌شود (30). وسوس فکری، احتکار و خنثی‌سازی) را شامل می‌شود (30). فوآ و همکاران (۲۰۰۲) همسانی درونی، پایایی پیش‌آزمون-پس‌آزمون و اعتبار افتراقی خوبی در افراد مبتلا به اختلال سوساس-اجبار، اختلال استرس پس از ضربه، اختلال اضطراب فرآگیر، هراس اجتماعی و کنترل‌های غیر مضطرب گزارش کرده‌اند (30). برای ارزیابی پایایی نسخه فارسی پرسشنامه بازنگری شده وسوسی، اجباری همسانی درونی با ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه بازنگری شده وسوسی-اجباری برای مقیاس کلی برابر با ۸۵٪ برای زیر مقیاس وارسی ۶۶٪، زیر مقیاس نظم ۶۹٪، زیر مقیاس وسوس فکری ۷۲٪، زیر مقیاس خنثی‌سازی ۶۹٪، زیر مقیاس احتکار ۶۳٪ و زیر مقیاس حسابه ضریب همبستگی اسپیرمن برای گروه اختلال وسوسی اجباری بین ۷۴٪ /۰ تا ۹۱٪ /۰ و برای گروه شاهد بین ۵۷٪ /۰ تا ۶۷٪ /۰ محاسبه شده است (31). محمدی و همکاران (۱۳۸۷) همسانی درونی نسخه فارسی پرسشنامه بازنگری شده وسوس اجبار را با استفاده از آلفای کرونباخ در دامنه‌ای از ۵۰٪ /۰ تا ۷۲٪ /۰ محاسبه کرده‌اند. به علاوه، در مطالعه آن‌ها ساختار ۶ عاملی این پرسشنامه با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی، تائید شده است. همچنین همسانی درونی برای کل مقیاس، ۹۱٪ /۰ و برای زیر مقیاس‌های وارسی، نظم، شست شو و ابناشت و خنثی‌سازی به

هندسی (no go) در وسط صفحه مانیتور ارائه می‌شود و فرد باید پس از رؤیت آن، هر چه سریع‌تر با فشار دادن دکمه‌های (Z) و (Y) روی صفحه کلید به آن پاسخ داده و در صورت مشاهده دیگر اشکال هندسی نباید پاسخ بدهد. در ابتدا چند کوشش به صورت تمرینی ارائه می‌شود تا فرد نسبت به آزمون و جایابی کلید پاسخ کامل آشنا شود و سپس ۱۲۰ کوشش اصلی ارائه می‌شود که ۸۴ مورد از آن‌ها محرک go بوده تا بتواند پاسخ نیرومندی را ایجاد کند. پاسخ‌ها و زمان واکنش ثبت شد. از آنجایی که آزمون برو/نرو وابسته به فرهنگ نبوده و مبنای عصب‌شناختی دارد، ذکر روایی و اعتبار مقاله‌های خارجی و داخلی مشابه در این مورد قابل استناد است (43). ضرایب پایابی به دست‌آمده برای این آزمون در مطالعه قدیری و همکاران (۱۳۸۵) ۰/۸۷ و گزارش شده است، همچنین در پژوهش پدرام و همکاران (۱۳۹۷) پایابی این آزمون ۰/۸۰ و گزارش شده است (44,45).

آزمون خطرپذیری بادکنکی (Balloon Task)

(Task (BART Analogue Risk): برای سنجش فرد در تصمیم‌گیری تکانشی از این آزمون استفاده شد. در این آزمون تصویر یک بادکنک بر روی نمایشگر رایانه نمایان می‌شود که آزمودنی با فشار کلید زیر آن می‌تواند آن را باد کند... در این تکلیف دو نوع امتیاز یکی موقت و یکی دائم وجود دارد. هر زمان که فرد دکمه تلمبه را می‌زند، ۱۰ امتیاز موقت به امتیاز فرد اضافه می‌شود. فرد می‌تواند به‌جای باد کردن بیشتر، روى دکمه جمع‌آوری امتیاز بزند تا امتیاز‌های موقت او در صندوق ذخیره شود. در این صورت بادکنک جدیدی در صفحه ظاهر می‌گردد (تعداد کل بادکنک‌ها محدود و ۳۰ عدد است). با هر بار باد کردن بادکنک امتیاز موقت افزایش می‌یابد ولی اگر بادکنک بترکد امتیاز موقت از دست می‌رود. در اینجا فرد با هر بار باد کردن بادکنک هرچند ده امتیاز را به امتیاز موقت اضافه می‌کند ولی از سوی دیگر کل امتیاز موقت را به خطر می‌اندازد. نقطه ترکیدن بادکنک‌ها مشخص نیست و این موضوع سنجش تصمیم‌گیری در شرایط پرخطر یا تکانشی که قطعیت وجود ندارد را ممکن می‌سازد... نمره‌هایی که در این آزمون به دست می‌آید عبارت‌اند از: امتیاز کلی آزمودنی (این نمره با تصمیم‌گیری تکانشی رابطه عکس دارد)، تعداد دفعات ترکیدن بادکنک (این نمره با سبک تصمیم‌گیری تکانشی رابطه مستقیم دارد)، میانگین دفعات تلمبه زدن بادکنک‌هایی که ترکیده‌اند، میانگین

آزمودنی به تعداد کافی پاسخ صحیح متوالی داد، الگوی موردنظر تغییر می‌کند که البته آزمودنی از تغییر الگو آگاه نمی‌شود و خود باید آن را کشف کند، دو شاخص اصلی نشان‌دهنده‌ی عملکرد آزمودنی، تعداد طبقات به دست‌آمده و تعداد خطاهای در جاماندگی است. نمره کل بر اساس تعداد طبقات و تعداد خطاهای محاسبه می‌شود و نمره بالاتر به معنای عملکرد بهتر است (37). مطالعه اسپیرین و استراوس (۱۹۹۱) اعتبار آزمون دسته‌بندی کارت ویسکانسین را ۰/۸۳ ذکر کرده است. شاهقهیان (۱۳۹۰) همسانی درونی این آزمون را ۰/۷۴ ذکر کرده است (38). اعتبار این آزمون برای نقایص شناختی به دنبال آسیب‌هایی مغزی بالای ۰/۸۶ گزارش شده است پایابی این آزمون بر اساس ضریب توافق ارزیابی کنندگان ۰/۸۳ (39) و در نمونه ایرانی با روش باز آزمایی ۰/۸۵ گزارش شده است (40).

آزمون برو/نرو (Go/No-go test): این تکلیف که نسخه اصلی و اولیه آن توسط هافمن در سال ۱۹۸۴ طراحی شده است به طور وسیعی جهت ارزیابی بازداری پاسخ به کار می‌رود (41). بازداری پاسخ عبارت است از کنترل اجرایی بر پاسخ‌های حرکتی از پیش آماده مطابق با تغییر در خواست موقعیتی. در تکلیف برو/نرو، فرد در یک موقعیت (مرحله برو و یا حرکت) با ارائه یک محرک باید هر چه سریع‌تر پاسخ همخوان با محرک را ارائه دهد. در موقعیت دیگر (مرحله نرو یا مهار حرکت) پس از ارائه محرک نخست محرک دیگری ارائه می‌شود و فرد با ظهور محرک دوم باید از پاسخ دادن خودداری نماید. دو نوع موقعیت برو و نرو به صورت تصادفی در یک تکلیف قرار می‌گیرند. توانایی فرد در مهار پاسخ خود در موقعیت دوم، شاخصی از کنترل مهاری او است. عدد بازداری مناسب یا خطای ارتکاب به معنی انجام پاسخ حرکتی در هنگام ارائه محرک غیر هدف هست (42). از این آزمون که به صورت کامپیوتری اجرا و نمره‌گذاری می‌شود، سه نمره جداگانه به دست می‌آید: درصد خطای ارتکاب، درصد بازداری نامناسب و زمان واکنش نشان‌گر بالا در خطای ارتکاب، بازداری نامناسب و زمان واکنش نشان‌گر ضعف و ناتوانی فرد در بازداری پاسخ است و هر چه نمره فرد در مؤلفه‌های آزمون بیشتر باشد، به همان نسبت فرد در کنترل مهاری و بازداری پاسخ نقص دارد. این آزمون به صورت رایانه‌ای و با استفاده از نرم‌افزار سوپر لب^۴ ساخته شد. در این آزمون، محرک go به شکل هندسی مستطیل بود که در بین اشکال

کراتوجیل و موریس از این آزمون یک نسخه کامپیوتراً طراحی کردند که در آن مهره‌ها به صورت حلقه‌هایی با ساختار سه‌بعدی به نمایش گذاشته می‌شوند. به آزمودنی‌ها دو ردیف نحوه آرایش روی صفحه کامپیوتراً نشان داده می‌شود. در هر موقعیت نحوه آرایش بالا، آرایش هدف را نشان می‌دهد و ردیف پایین شامل حلقه‌هایی است که آزمودنی به منظور جور شدن با آرایش ردیف بالادرست به باز آزمایی می‌زند (50). پایایی این آزمون توسط زیلمر و کامسترون (۲۰۰۵) استفاده از روش باز آزمایی برای حرکات کلی $80/0$ و نقض قاعده‌ی زمان $67/0$ گزارش شده است، همچنین اعتبار این آزمون توسط لکزاک و همکاران (۲۰۰۴) گزارش شده است (48).

یافته‌ها

در گروه افراد عادی از نظر جنسیت، ۱۳ نفر (۸۶/۷ درصد) زن و ۲ نفر (۱۳/۳ درصد) مرد بودند، در گروه افراد مبتلا به اختلال وسوسی احتکارکننده، ۱۲ نفر (۸۰ درصد) زن و ۳ نفر (۲۰ درصد) مرد بودند، در گروه افراد مبتلا به اختلال وسوسی کُنْدی وسوسی، ۱۳ نفر (۸۶/۷ درصد) زن و ۲ نفر (۱۳/۳ درصد) مرد بودند. در گروه افراد عادی از نظر تا هل، ۸ نفر (۵۳/۳ درصد) مجرد و ۷ نفر (۴۶/۷ درصد) متأهل بودند، در گروه افراد مبتلا به اختلال وسوسی احتکارکننده، ۷ نفر (۴۶/۷ درصد) مجرد و ۸ نفر (۵۳/۳ درصد) متأهل بودند و در گروه افراد مبتلا به اختلال وسوسی کُنْدی وسوسی، ۷ نفر (۴۶/۷ درصد) مجرد و ۸ نفر (۵۳/۳ درصد) متأهل بودند. در جدول ۱ میانگین، انحراف معیار، کجی و کشیدگی مهار پاسخ، انعطاف‌پذیری شناختی، تصمیم‌گیری تکاشی، برنامه‌ریزی و حل مسئله در سه گروه مورد بررسی نشان داده شده است.

دفعات تلمیه زدن بادکنک‌هایی که ترکیده‌اند (46). نتایج پژوهش نجاتی و همکاران (۱۳۹۶) در ایران نشان داد آزمون از آلفای کرونباخ مناسبی $79/0$ برخوردار است. رابطه جنس با نمره‌های شاخص‌های آزمون معنادار نبود. همچنین آزمون خطرپذیری بادکنکی روایی همزمان مناسبی با مقایسه خطرپذیری در موقعیت‌های اجتماعی و مقایس اضطراب، افسردگی و استرس داشت (47).

آزمون برج لندن (Tower of London Test)

برای اندازه‌گیری برنامه‌ریزی و حل مسئله از آزمون کامپیوتراً برج لندن که توسط شالیک طراحی گردید، استفاده شد. این آزمون در سال ۱۹۳ به وسیله شالیک و باهدف ارزیابی توانایی برنامه‌ریزی بیماران دارای آسیب لوب فرونتال طراحی و در سال ۲۰۰۵ توسط زیلمر و کالبرستون مورد بازنگری قرار گرفت (48). این آزمون به‌طور ویژه برای سنجش برنامه‌ریزی و حل مسئله طراحی شده است، اما برای سنجش سایر توانایی‌های شناختی از جمله؛ انعطاف‌پذیری شناختی، توجه مرکزی، استدلال مفهومی_انتزاعی، حافظه کاری و رفتار قانون‌مدار نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد (49). این آزمون دارای دو برج است (برج آزمودنی و آزمونگر). بر روی هر یک از این برج‌ها ۳ میله عمودی قرار دارد که بر روی هر کدام از آن‌ها ۳ مهره به رنگ‌های آبی، سبز و قرمز قرار می‌گیرد. هر کدام از این میله‌ها دارای ظرفیت مشخصی است به‌طوری‌که بر روی میله یک سه مهره، بر روی میله ۲ مهره و بر روی میله ۱ مهره جا می‌گیرد. در شروع هر مسئله برج آزمودنی بر روی حالات شروع تنظیم می‌گردد و سپس مسئله موردنظر بر روی برج آزمونگر طراحی و از آزمودنی خواسته می‌شود که با حداقل حرکت ممکن مسئله موردنظر را بر روی برج خود طراحی کند.

جدول ۱. میانگین، انحراف معیار، کجی و کشیدگی متغیرهای مورد مطالعه در سه گروه مورد بررسی

												مهار پاسخ	گروه‌ها
دقت مهار				سرعت اجراء				دقت اجراء					گروه‌ها
KU	SK	SD	M	KU	SK	SD	M	KU	SK	SD	M		
-۰/۱۳	-۰/۰۳	۲/۸۷	۸۴/۳۳	-۰/۷۳	-۱/۱۷	۰/۴۵	۲/۷۳	۱/۲۰	-۱/۱۹	۴/۵۴	۹۱/۹۳	عادی	
-۰/۷۷	۰/۲۷	۲/۲۷	۷۳/۲۰	-۰/۴۷	۰/۸۴	۰/۷۳	۱/۶۰	۰/۰۵	۰/۰۵۲	۳/۷۱	۸۲/۶۶	احتکارکننده	
-۰/۸۷	-۰/۱۷	۳/۳۶	۷۴/۲۰	۱/۲۶	۱/۴۰	۰/۶۳	۱/۴۰	۰/۲۳	-۰/۱۷	۴/۴۶	۸۳/۲۶	کُنْدی وسوسی	
انعطاف‌پذیری شناختی												گروه‌ها	
پاسخ غلط				تمکیل طبقات				خطای در جاماندگی					
KU	SK	SD	M	KU	SK	SD	M	KU	SK	SD	M	عادی	
۰/۰۹۱	۰/۵۷	۰/۸۸	۱۰/۰۶	-۰/۰۵۰	۰/۲۵	۰/۶۷	۴/۸۰	-۰/۰۲۵	۰/۰۴۶	۱/۱۶	۹/۹۳		

جدول ۱. میانگین، انحراف معیار، کجی و کشیدگی متغیرهای مورد مطالعه در سه گروه مورد بررسی

-۰/۶۴	-۰/۲۳	۱/۴۰	۱۴/۶۰	-۱/۱۳	۰/۵۵	۰/۷۹	۲/۷۳	-۰/۹۱	-۰/۲۸	۱/۰۳	۱۳/۷۳	احتکارکننده
-۱/۴۹	-۰/۰۹	۱/۱۸	۱۵/۵۳	-۰/۴۷	۰/۸۴	۰/۷۳	۱/۶۰	-۰/۶۶	-۰/۰۹	۰/۷۰	۱۵/۰۶	کُندی وسوسی
تصمیم‌گیری تکانشی												
نمره تنظیم شده				تلاش موفق				پاداش				گروه‌ها
KU	SK	SD	M	KU	SK	SD	M	KU	SK	SD	M	
.۰/۴۲	.۰/۳۹	.۰/۷۳	۲۷/۴۰	-۰/۹۶	.۰/۳۰	۱/۰۵	۱۵/۴۰	-۱/۱۳	.۰/۵۵	.۰/۷۹	۷/۷۳	عادی
-۰/۸۳	-۰/۷۲	۲/۰۶	۳۳/۵۳	-۰/۳۹	.۰/۶۳	۱/۳۲	۱۸/۸۰	-۱/۵۴	-۰/۴۳	.۰/۸۶	۱۳/۲۰	احتکارکننده
-۱/۶۷	.۰/۰۵	۱/۹۰	۳۳/۲۶	-۰/۰۵	.۰/۹۲	۲/۷۲	۲۰/۸۶	-۰/۱۹	.۰/۸۴	۱/۲۷	۱۱/۲۶	کُندی وسوسی
تصمیم‌گیری تکانشی												
حداکثر خطربذیری				حداقل خطربذیری				نمره تنظیم نشده				گروه‌ها
KU	SK	SD	M	KU	SK	SD	M	KU	SK	SD	M	
-۰/۹۱	-۰/۲۸	۱/۰۳	۵۹/۷۳	-۱/۶۱	-۰/۷۸	.۰/۴۸	۲/۶۶	-۰/۶۶	.۰/۴۳	.۰/۷۰	۲۴/۷۳	عادی
-۰/۹۲	-۰/۶۳	۱/۴۵	۶۷/۵۳	-۰/۹۷	-۰/۲۲	.۰/۷۴	۵/۱۳	-۰/۹۸	-۰/۲۰	۲/۱۳	۳۱/۱۳	احتکارکننده
-۱/۴۲	.۰/۳۸	۱/۵۵	۶۵/۱۶	-۰/۶۶	-۰/۴۳	.۰/۷۰	۵/۲۶	-۰/۰۱	-۰/۹۵	۱/۷۵	۳۱/۶۶	کُندی وسوسی
برنامه‌ریزی و حل مسئله												
امتیاز کسب شده								زمان واکنش				گروه‌ها
KU	SK	SD	M	KU	SK	SD	M	KU	SK	SD	M	
-۰/۸۹	-۰/۴۲	۳/۷۶	۲۷۸/۰۰		-۰/۰۸	-۰/۷۴	۲/۴۳	۴۱۶/۶۶				عادی
۱/۹۳	-۱/۳۱	۴/۶۳	۲۳۴/۸۰		-۱/۰۵	.۰/۱۸	۱۰/۷۴	۴۹۹/۵۳				احتکارکننده
-۱/۳۷	-۰/۳۵	۴/۴۳	۲۳۱/۴۶		-۰/۸۶	.۰/۱۲	۱۳/۷۹	۵۰۳/۳۳				کُندی وسوسی
=KU				=SK				=SD				=M
میانگین												

جدول ۲. نتایج آزمون بونفرونی برای مقایسه دو به دو گروه‌ها در متغیرهای مورد مطالعه در سه گروه مورد بررسی

سطح معناداری	خطای استاندارد	تفاوت میانگین‌ها	گروه	متغیر	مهارپاسخ
.۰/۰۰۱	۱/۳۷	۹/۲۶	عادی-احتکارکننده	دقت اجراء	
.۰/۰۰۱	۱/۳۷	۸/۶۶	عادی-کُندی وسوسی		
۱	۱/۳۷	-۰/۶۰	احتکارکننده-کُندی وسوسی		
.۰/۰۰۱	.۰/۲۲	۱/۱۳	عادی-احتکارکننده	سرعت اجراء	
.۰/۰۰۱	.۰/۲۲۸	۱/۳۳	عادی-کُندی وسوسی		
۱	.۰/۲۲	.۰/۲۰	احتکارکننده-کُندی وسوسی		
.۰/۰۰۱	۱/۱۹	۱۱/۱۳	عادی-احتکارکننده	دقت مهار	
.۰/۰۰۱	۱/۱۹	۱۰/۱۳	عادی-کُندی وسوسی		
۱	۱/۱۹	-۱/۰۰	احتکارکننده-کُندی وسوسی		
.۰/۰۰۱	.۰/۶۴	-۳/۸۰	عادی-احتکارکننده	خطای در جاماندگی	
.۰/۰۰۱	.۰/۶۴	-۵/۱۳	عادی-کُندی وسوسی		
.۰/۴۲	.۰/۴۶	-۱/۳۳	احتکارکننده-کُندی وسوسی		
.۰/۰۰۱	.۰/۲۵	۲/۰۶	عادی-احتکارکننده	تمکیل طبقات	
.۰/۰۰۱	.۰/۲۵	۳/۲۰	عادی-کُندی وسوسی		
.۰/۰۰۱	.۰/۲۵	۱/۱۳	احتکارکننده-کُندی وسوسی		
.۰/۰۰۱	.۰/۴۲	-۴/۵۳	عادی-احتکارکننده	پاسخ غلط	
.۰/۰۰۱	.۰/۴۲	-۵/۴۶	عادی-کُندی وسوسی		
.۰/۳۰	.۰/۴۲	-۰/۹۳	احتکارکننده-کُندی وسوسی		
.۰/۰۰۱	.۰/۴۰	-۵/۴۶	عادی-احتکارکننده	پاداش	
تصمیم‌گیری تکانشی					

($P < 0.05$). از نظر پاداش بین افراد مبتلا به اختلال وسوسایی احتکارکننده با افراد مبتلا به اختلال کُندی وسوسایی تفاوت معناداری وجود داشته است ($P < 0.05$): به طوری که افراد مبتلا به اختلال وسوسایی کُندی وسوسایی در وضعیت بهتری نسبت به گروه مبتلا به اختلال وسوسایی احتکارکننده قرار داشتند. همچنین بین دو گروه از افراد وسوسایی احتکارکننده و کُندی وسوسایی از نظر تلاش موفق تفاوت معناداری وجود دارد ($P < 0.01$): به طوری در زمینه تلاش موفق افراد وسوسایی نوع احتکارکننده نسبت به افراد وسوسایی مبتلا به کُندی وسوسایی در وضعیت بهتری قرار داشتند. در زمینه برنامه‌ریزی و حل مسئله نتایج نشان داد بین افراد عادی با افراد مبتلا به اختلال وسوسایی نوع احتکارکننده و دارای کندی وسوسایی از نظر برنامه‌ریزی و حل مسئله (زمان واکنش و امتیاز کسب شده) تفاوت معناداری وجود دارد ($P < 0.001$).

بر اساس جدول ۲ که نتایج حاصل از آزمون بونفرونی در زمینه مهار پاسخ در ۳ گروه از افراد عادی، افراد مبتلا به اختلال وسوسایی نوع احتکارکننده و دارای کندی وسوسایی را نشان می‌دهد، بر این اساس، بین افراد عادی با ۲ گروه از افراد وسوسایی از نظر مهار پاسخ (دقت اجراء، سرعت اجراء و دقت اجراء) تفاوت معناداری وجود دارد ($P < 0.001$). همچنین نتایج حاصل از آزمون بونفرونی در زمینه انعطاف‌پذیری شناختی نشان داد بین افراد عادی با افراد مبتلا به اختلال وسوسایی نوع احتکارکننده و دارای کندی وسوسایی از نظر انعطاف‌پذیری شناختی (خطای در جاماندگی، تکمیل طبقات و پاسخ غلط) تفاوت معناداری وجود دارد ($P < 0.001$). همچنین بین دو گروه از افراد وسوسایی احتکارکننده و کُندی وسوسایی از نظر تکمیل طبقات تفاوت معناداری وجود دارد ($P < 0.001$): به طوری در زمینه تکمیل طبقات افراد وسوسایی احتکارکننده نسبت به افراد وسوسایی مبتلا به کُندی وسوسایی در وضعیت بهتری قرار داشتند.

جدول ۳. نتایج آزمون تحلیل کوواریانس برای متغیرهای مورد مطالعه در سه گروه مورد بررسی

مهار پاسخ						
منبع	متغیرها	مجموع مجذورات	Df	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
گروه	دقت اجراء	۲/۷۰	۱	۲/۷۰	.۰/۱۶	.۰/۶۹
	سرعت اجراء	۰/۳۰	۱	۰/۳۰	.۰/۶۳	.۰/۴۳
	دقت مهار	۷/۵۰	۱	۷/۵۰	.۰/۶۸	.۰/۴۱
انعطاف‌پذیری شناختی						
منبع	متغیرها	مجموع مجذورات	Df	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
گروه	خطای در جاماندگی	۱۲/۳۳	۱	۱۲/۳۳	.۱۷/۰۷	.۰/۰۰۱
	تکمیل طبقات	۹/۶۳	۱	۹/۶۳	.۱۶/۳۱	.۰/۰۰۱
	پاسخ غلط	۶/۵۳	۱	۶/۵۳	.۳/۸۶	.۰/۰۶
تصمیم‌گیری تکانشی						
منبع	متغیرها	مجموع مجذورات	Df	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
گروه	پاداش	۲۸/۰۳	۱	۲۸/۰۳	.۲۳/۵۴	.۰/۰۰۱
	تلاش موفق	۳۲/۰۳	۱	۳۲/۰۳	.۷/۰۰	.۰/۰۱
	نمود تضمیم شده	۰/۵۳	۱	۰/۵۳	.۰/۱۳	.۰/۷۱
	نمود تضمیم نشده	۲/۱۳	۱	۲/۱۳	.۰/۰۵	.۰/۴۶
	حداقل خط‌پذیری	۰/۱۳	۱	۰/۱۳	.۰/۲۵	.۰/۶۱
	حداکثر خط‌پذیری	۲۰/۸۳	۱	۲۰/۸۳	.۹/۱۹	.۰/۰۰۵
برنامه ریزی و حل مسئله						
منبع	متغیرها	مجموع مجذورات	Df	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
گروه	زمان واکنش	۱۰/۸۳۰	۱	۱۰/۸۳۰	.۰/۷۰	.۰/۴۰
	امتیاز کسب شده	۸۳/۳۳	۱	۸۳/۳۳	.۴/۰۵	.۰/۰۶

تفاوت معناداری مشاهده نشده است ($P > 0.05$) و بین دو گروه از بیماران مبتلا به اختلال وسوس نوع احتکار و دارای کُندی وسوسایی در متغیرهای مربوط به دو مؤلفه انعطاف‌پذیری شناختی

بر اساس نتایج به دست آمده، بین دو گروه از بیماران مبتلا به اختلال وسوس نوع احتکار و دارای کُندی وسوسایی از لحاظ مولفه‌های مهار پاسخ (دقت اجراء، سرعت اجراء و دقت مهار)

یافته‌ی فعلی می‌توان استنباط کرد که بازداری شناختی در بیماران مبتلا به اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده و کنندی وسوسی در مقایسه با جمعیت سالم دارای نقص است. از نظر شناختی، بازداری پاسخ در بیماران وسوسی می‌تواند مرتبط با نشانه‌های بالینی این اختلال باشد به طوری که افکار وسوسی مزاحم و بازگشت کننده با تأثیری در بازداری محرك‌های خاص مرتبط بوده و رفتارهای اجباری با عدم توانایی در بازداری پاسخ‌های نیرومند خاص مرتبط است. بیماران مبتلا به اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده شباخته‌ای از نظر شناختی با بیماران مبتلا به اختلال کنندی وسوسی دارند. به طوری که این بیماران نیز درجاتی از نشخوار ذهنی به ویژه در ارتباط با دل مشغولی به احتکار که می‌تواند منجر به رفتارهای محدود و تکراری (احتکار وسایل) بشود گزارش می‌کنند، که این نشانه‌های بالینی مشابه نیز می‌تواند ناشی از آسیب ویژه در کرتکس پیشانی در این بیماران باشد. ممکن است برخی عوامل بر نتایج تأثیرگذار باشند. مثال می‌توان در رابطه با چگونگی پاسخ به این نکته اشاره کرد که آیا آزمودنی به محرك مورد نظر پاسخ کلامی یا دستی می‌دهد. چگونگی پاسخ می‌تواند در سرعت و دقت عملکرد تفاوت ایجاد کند. پاسخ‌های دستی (در مقایسه با پاسخ‌های کلامی نمرات تداخل پایین‌تری به دست می‌دهد).

بر اساس نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر بین دو گروه از بیماران مبتلا به اختلال وسوس نوع احتکار و دارای کنندی وسوسی در متغیرهای مربوط به دو مولفه انعطاف‌پذیری شناختی (خطای در جاماندگی و تکمیل طبقات) تفاوت معناداری وجود دارد ($P < 0.001$)؛ بطوری که وسوسی‌های نوع احتکار از نظر دو مولفه انعطاف‌پذیری شناختی؛ خطای در جاماندگی و تکمیل طبقات در وضعیت بهتری قرار داشتند. اما از نظر مولفه پاسخ غلط عنوان یکی از مولفه‌های انعطاف‌پذیری شناختی بین دو گروه وسوسی احتکار و کنندی وسوسی تفاوت معناداری وجود نداشت ($P > 0.05$). بین دو گروه از بیماران مبتلا به اختلال وسوس نوع احتکار و دارای کنندی وسوسی در سه مولفه تصمیم‌گیری تکانشی (نمره تنظیم شده، نمره تنظیم نشده و حداقل خطرپذیری) تفاوت معناداری وجود ندارد ($P > 0.05$)؛ اما از نظر سه مولفه تصمیم‌گیری تکانشی؛ پاداش، تلاش موفق و حداقل خطرپذیری بین دو گروه از بیماران مبتلا به اختلال وسوس نوع احتکار و دارای کنندی وسوسی تفاوت معناداری وجود داشت ($P < 0.01$)، به طوری که افراد مبتلا به کنندی وسوسی از نظر حداقل خطرپذیری و پاداش در وضعیت بهتری از نوع احتکار قرار داشتند و افراد مبتلا به وسوس نوع کنندی نظر مولفه تلاش موفق در وضعیت بهتری از همتایان نوع کنندی وسوسی قرار داشتند. بین دو گروه از بیماران مبتلا به اختلال وسوس نوع احتکار کننده و دارای کنندی وسوسی در مولفه زمان واکنش بین دو گروه از بیماران مبتلا به وسوس نوع احتکار و دارای کنندی وسوسی تفاوت معناداری وجود ندارد ($P > 0.05$).

(خطای در جاماندگی و تکمیل طبقات) تفاوت معناداری وجود دارد ($P < 0.001$)؛ بطوری که وسوسی‌های نوع احتکار از نظر دو مولفه انعطاف‌پذیری شناختی؛ خطای در جاماندگی و تکمیل طبقات در وضعیت بهتری قرار داشتند. اما از نظر مولفه پاسخ غلط عنوان یکی از مولفه‌های انعطاف‌پذیری شناختی بین دو گروه وسوسی احتکار و کنندی وسوسی تفاوت معناداری وجود نداشت ($P > 0.05$). بین دو گروه از بیماران مبتلا به اختلال وسوس نوع احتکار و دارای کنندی وسوسی در سه مولفه تصمیم‌گیری تکانشی (نمره تنظیم شده، نمره تنظیم نشده و حداقل خطرپذیری) تفاوت معناداری وجود ندارد ($P > 0.05$)؛ اما از نظر سه مولفه تصمیم‌گیری تکانشی؛ پاداش، تلاش موفق و حداقل خطرپذیری بین دو گروه از بیماران مبتلا به اختلال وسوس نوع احتکار و دارای کنندی وسوسی تفاوت معناداری وجود داشت ($P < 0.01$)، به طوری که افراد مبتلا به کنندی وسوسی از نظر حداقل خطرپذیری و پاداش در وضعیت بهتری از نوع احتکار قرار داشتند و افراد مبتلا به وسوس نوع کنندی نظر مولفه تلاش موفق در وضعیت بهتری از همتایان نوع کنندی وسوسی قرار داشتند. بین دو گروه از بیماران مبتلا به اختلال وسوس نوع احتکار کننده و دارای کنندی وسوسی در مولفه زمان واکنش بین دو گروه از بیماران مبتلا به وسوس نوع احتکار و دارای کنندی وسوسی تفاوت معناداری وجود ندارد ($P > 0.05$).

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام پژوهش حاضر، بررسی کارکردهای نوروپیکولوژیک (عصب روان شناختی) بیماران مبتلا به اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده و دارای کنندی وسوسی بود. در ارتباط با کارکرد مهار پاسخ، بین بیماران مبتلا به اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده و دارای کنندی وسوسی با جمعیت سالم سالم تفاوت معناداری وجود داشت. این یافته با نتایج بارت (13)؛ دیویسون و همکاران (12) و مارائون و همکاران (14) همسو است. بازداری یکی از مؤلفه‌های کارکردهای اجرایی است و زمانی که یک تکلیف پایان‌یافته یا دیگر یک هدف مناسب نیست، و تحت شرایطی که نیاز است تا خطای اصلاح شده و محرك‌های مناسب انتخاب شوند و محرك‌های نامناسب رد شوند اهمیت می‌یابد. نتایج نمرات آزمون برو/نرو به عنوان شاخصی از پردازش‌های بازداری و انعطاف‌ناظری شناختی مورداستفاده قرار می‌گیرد. با استناد به

در ارتباط با نیمرخ عصب‌شناختی توانایی برنامه‌ریزی و حل مسئله بین دو گروه از بیماران مبتلا به اختلال وسوس نوع احتکارکننده و دارای کُندی وسوسی در مولفه زمان واکنش تفاوت معناداری وجود ندارد و در ارتباط با جمعیت سالم تفاوت معناداری در بعد زمان زمان واکنش یافت شد. این یافته با نتایج پژوهش‌های پوشکارسکایا و همکاران (10)، یون و همکاران (7)، ویلن و همکاران (26) و برآگدون و همکاران (17) است. بر اساس این نتایج می‌توان استنباط کرد که الگوی آسیب در کارکرد برنامه‌ریزی و حل مسئله در بین بیماران مبتلا به اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده و کندی وسوسی با جمعیت سالم متفاوت است و بیماران اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده در مقایسه با بیماران مبتلا به اختلال وسوسی جبری نوع کندی وسوسی عملکرد مشابهی در این حیطه نشان می‌دهند. همچنان که گانک و همکاران (16) در پژوهش خود نشان دادند که بیماران وسوسی مسئله‌های کمتری حل می‌کردند و در کل به حرکات بیشتری برای کامل کردن مسئله‌های آزمون نیاز داشتند. این یافته‌ها ممکن است به عنوان مشکلی در برنامه‌ریزی دقیق و ماهرانه در بیماران وسوسی تعبیر شود.

بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر افراد دارای اختلال وسوسی نوع کندی وسوسی عملکرد ضعیفتری در تکالیف مرتبط با انعطاف‌پذیری شناختی داشتند و این اختلالات شناختی ممکن است علت اختلالات عملکردی مشاهده شده در این گروهها باشد. علیرغم اینکه بین دو گروه از بیماران مبتلا به اختلال وسوس نوع احتکار و دارای کُندی وسوسی در سه مولفه تصمیم‌گیری تکانشی (نمره تنظیم شده، نمره تنظیم نشده و حداقل خط‌پذیری) تفاوت معناداری وجود نداشت؛ اما از نظر سه مولفه تصمیم‌گیری تکانشی؛ پاداش، تلاش موفق و حداقل خط‌پذیری بین دو گروه از بیماران مبتلا به اختلال وسوس نوع احتکار و دارای کُندی وسوسی تفاوت معناداری وجود داشت، به طوری افراد مبتلا به کُندی وسوسی از نظر حداقل خط‌پذیری و پاداش در وضعیت بهتری از نوع احتکار قرار داشتند و افراد مبتلا به وسوس نوع احتکار از نظر مولفه تلاش موفق در وضعیت بهتری از همتایان نوع کُندی وسوسی قرار داشتند. این امر ضرورت پژوهش‌های بیشتر و ارزیابی‌های جامع‌تر در حوزه‌های مختلف شناختی و کنترل بیشتر متغیرهای تأثیرگذار در عملکردهای شناختی را ملزم می‌دارد. با این حال با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان چنین استنباط کرد که ویژگی‌های اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده و نوع

بیماران مبتلا به اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده و کندی وسوسی با جمعیت سالم نیز تفاوت معناداری وجود داشت که همسو با پژوهش روس و همکاران (19) است. در پژوهش حاضر، بین دو گروه از بیماران مبتلا به اختلال وسوس نوع احتکار و دارای کُندی وسوسی در متغیرهای مربوط به دو مولفه انعطاف‌پذیری شناختی (خطای در جاماندگی و تکمیل طبقات) تفاوت معناداری وجود داشت، بطوری که وسوسی‌های نوع احتکار از نظر دو مولفه انعطاف‌پذیری شناختی؛ خطای در جاماندگی و تکمیل طبقات در وضعیت بهتری قرار داشتند. اما از نظر مولفه پاسخ غلط بعنوان یکی از مولفه‌های انعطاف‌پذیری شناختی بین دو گروه وسوسی احتکار و کُندی وسوسی تفاوت معناداری وجود نداشت. وجود تفاوت در نیمرخ عصب‌شناختی بیماران مبتلا به اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده با نیمرخ عصب‌شناختی در بیماران مبتلا به اختلال وسوسی جبری نوع کندی وسوسی در کارکرد انعطاف‌پذیری شناختی می‌تواند بیانگر این باشد که این دو اختلال با نیمرخ انعطاف‌پذیری شناختی متفاوتی می‌تواند توصیف شوند. انعطاف‌پذیری شناختی که در بیماران مبتلا به اختلال وسوسی – جبری نوع کندی وسوسی وجود دارد، غالباً در بسیاری از موقعیت‌های پیچیده خود را نشان می‌دهد و می‌تواند به دلیل نقص‌های کلی در نظرات کردن عملکرد و پردازش‌های اجرایی به دلیل نابهنجاری‌هایی در سیستم فرونتو-سینگولیت باشد.

نتایج پژوهش حاضر نشان داد بین دو گروه از بیماران مبتلا به اختلال وسوس نوع احتکار و دارای کُندی وسوسی در سه مولفه تصمیم‌گیری تکانشی (نمره تنظیم شده، نمره تنظیم نشده و حداقل خط‌پذیری) تفاوت معناداری وجود نداشت؛ اما از نظر سه مولفه تصمیم‌گیری تکانشی؛ پاداش، تلاش موفق و حداقل خط‌پذیری بین دو گروه از بیماران مبتلا به اختلال وسوس نوع احتکار و دارای کُندی وسوسی تفاوت معناداری وجود داشت. یافته‌ی پژوهش حاضر همسو با نتایج پروروش و همکاران (21) و (22)؛ دولاب و همکاران (8)؛ خو و همکاران (20) کامیسولو و کاستلتو (20) است. تصمیم‌گیری یک مهارت شناختی است که اطلاعات محیطی را برای ایجاد تصمیم‌های سازنده یکپارچه می‌کند. علائم اختلال وسوس فکری - جبری ممکن است با نقص‌هایی در فرایندهای تصمیم‌گیری در ارتباط باشد بنابراین درک نقش تصمیم‌گیری در این اختلال سودمند است.

مشارکت نویسنده‌گان

این مقاله مستخرج از رساله دکتری نویسنده اول است؛ نویسنده اول این مقاله کارهای اجرایی و نگارش متن اولیه مقاله را بر عهده داشته است. نویسنده دوم راهنمایی این پژوهه را بر عهده داشته‌اند. نویسنده سوم و چهارم مشاور این پژوهه را بر عهده داشته‌اند.

تقدیر و تشکر

این مطالعه بخشی از رساله دکترای روانشناسی دانشگاه تبریز بود و بدون دریافت هیچ‌گونه کمک مالی از موسسه یا سازمانی انجام شد. همچنین پژوهش حاضر دارای کد اخلاق به شماره IR.TABRIZU.REC.1402.034 است. هیچ‌کدام از نویسنده‌گان این مطالعه و یا دستگاه‌ها تعارض منافعی برای انتشار این مقاله ندارند. بدین‌وسیله از تمامی شرکت‌کنندگان محترم در این مطالعه نهایت تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

کندی وسوسی با اختلال‌های متوسطی در ارزیابی‌های عصب‌شناختی همراه است که می‌تواند در ارتباط با نشانگان بالینی این اختلال باشد و از سوی دیگر ارتباط بیشتر ویژگی‌های اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده و نوع کندی وسوسی را می‌توان مطرح کرد که می‌تواند بیانگر ساختارها عملکردهای عصب‌شناختی درگیر در این دو اختلال باشد و توجه بیشتر به ابعاد عصب‌شناختی می‌تواند بیش‌هایی در زمینه‌ی ارزیابی و درمان اختلال اختلال وسوسی جبری نوع احتکار کننده و نوع کندی وسوسی فراهم آورد.

تعارض منافع

هیچ‌گونه تعارض منافعی بین نویسنده‌گان این مقاله وجود ندارد.

حمایت مالی

این پژوهه بدون حمایت مالی هیچ نهاد خاصی انجام شده است.

ملاحظات اخلاقی

اخذ رضایت نامه آگاهانه کتبی و رعایت اصل رازداری و محترمانه نگهداری اطلاعات شرکت کنندگان جزو ملاحظات اخلاقی این پژوهه بود.

References

- Yue J, Zhong S, Luo A, et al. Correlations Between Working Memory Impairment and Neurometabolites of the Prefrontal Cortex in Drug-Naive Obsessive-Compulsive Disorder. *Neuropsychiatr Dis Treat*. 2021;17:2647-2657.
- Fineberg NA, Hollander E, Pallanti S, et al. Clinical advances in obsessive-compulsive disorder: a position statement by the International College of Obsessive-Compulsive Spectrum Disorders. *Int Clin Psychopharmacol*. 2020;35(4):173-193.
- Shobeiri P, Hosseini Shabanan S, Haghshomar M, et al. Cerebellar Microstructural Abnormalities in Obsessive-Compulsive Disorder (OCD): a Systematic Review of Diffusion Tensor Imaging Studies. *Cerebellum*. 2023;10: 1-15.
- Tang Y, Lu X, Wan X, Hu M. A bibliometric analysis of publications on obsessive-compulsive disorder using VOSviewer. *Front Psychiatry*. 2023;14: 1-7.
- Ornell F, Braga DT, Bavaresco DV, et al. Obsessive-compulsive disorder reinforcement during the COVID-19 pandemic. *Trends Psychiatry Psychother*. 2021;43(2):81-84.
- Mavrogiorgou P, Becker S, Lee-Grimm SI, Juckel G. Embitterment and metacognition in obsessive-compulsive disorder. *BMC Psychiatry*. 2023;23(1): 1-10.
- Yun JY, Boedhoe PSW, Vriend C, et al. Brain structural covariance networks in obsessive-compulsive disorder: a graph analysis from the ENIGMA Consortium [published correction appears in Brain. 2020 May 1;143(5):e44]. *Brain*. 2020;143(2):684-700.
- Doolub D, Vibert N, Botta F, et al. High treatment resistance is associated with lower performance in the Stroop test in patients with obsessive-compulsive disorder. *Front*

- Psychiatry. 2023;14: 1-14.
9. Baliousis M, Duggan C, McCarthy L, Huband N, Vollm B. Executive function, attention, and memory deficits in antisocial personality disorder and psychopathy. *Psychiatry Res.* 2019;278:151-161.
  10. Pushkarskaya H, Tolin DF, Henick D, Levy I, Pittenger C. Unbending mind: Individuals with hoarding disorder do not modify decision strategy in response to feedback under risk. *Psychiatry Res.* 2018;259:506-513.
  11. Zakrzewski J, Gillett D, Vigil O, et al. Visually mediated functioning improves following treatment of hoarding disorder. *J Affect Disord.* 2020;264:310-317.
  12. Davidson EJ, Dozier ME, Pittman JOE, et al. Recent Advances in Research on Hoarding. *Curr Psychiatry Rep.* 2019;21(9):1-14.
  13. Barrett K. Psychiatric neurosurgery in the 21st century: overview and the growth of deep brain stimulation. *BJPsych Bull.* 2017;41(5):281-286.
  14. Maraone A, Trebbastoni A, Di Vita A, D'Antonio F, De Lena C, Pasquini M. Memantine for Refractory Obsessive-Compulsive Disorder: Protocol for a Pragmatic, Double-blind, Randomized, Parallel-Group, Placebo-Controlled, Monocenter Trial. *JMIR Res Protoc.* 202.
  15. Cui H, Zhang Y, Zhao Y, et al. Mechanisms underlying capsulotomy for refractory obsessive-compulsive disorder: neural correlates of negative affect processing overlap with deep brain stimulation targets [published online ahead of print, 2023 Mar 6]. *Mol P.*
  16. Gong F, Li P, Li B, et al. A study of cognitive function in treatment-refractory obsessive-compulsive disorder treated with capsulotomy. *J Neurosurg.* 2018;128(2):583-595.
  17. Bragdon LB, Gibb BE, Coles ME. Does neuropsychological performance in OCD relate to different symptoms? A meta-analysis comparing the symmetry and obsessing dimensions. *Depress Anxiety.* 2018;35(8):761-774.
  18. Kurt E, Yıldırım E, Topçuoğlu V. Executive Functions of Obsessive Compulsive Disorder and Panic Disorder Patients in Comparison to Healthy Controls. *Noro Psikiyatrv Ars.* 2017;54(4):312-317.
  19. Rus OG, Reess TJ, Wagner G, Zimmer C, Zaudig M, Koch K. Functional and structural connectivity of the amygdala in obsessive-compulsive disorder. *Neuroimage Clin.* 2016;13:246-255.
  20. Cammisuli DM, Castelnuovo G. Neuroscience-based psychotherapy: A position paper. *Front Psychol.* 2023;14:1-13.
  21. Xu J, Huang T, Dana A. Deep brain stimulation of the subthalamic nucleus to improve symptoms and cognitive functions in patients with refractory obsessive-compulsive disorder: a longitudinal study. *Neurol Sci.* 2023;44(7):2385-2392.
  22. Parvaresh-Rizi M, Ghadirivasfi M, Babaei S, et al. Psychopathological and neuropsychological outcomes of deep brain stimulation for severe- treatment-resistant obsessive-compulsive disorder: An open-label case series. *J Clin Neurosci.* 2022;98:229-234.
  23. Manarte L, Andrade AR, do Rosário L, et al. Executive functions and insight in OCD: a comparative study. *BMC Psychiatry.* 2021;21(1):1-11.
  24. Khayrullina GM, Moiseeva VV, Martynova OV. Specific Aspects of Eye Movement Reactions as Markers of Cognitive Control Disorders in Patients with Obsessive-Compulsive Disorder (Review). *Sovrem Tekhnologii Med.* 2022;14(2):80-95.

25. De la Peña-Arteaga V, Morgado P, Couto B, et al. A functional magnetic resonance imaging study of frontal networks in obsessive-compulsive disorder during cognitive reappraisal. *Eur Psychiatry*. 2022;65(1):1-8.
26. Weeland CJ, van den Heuvel OA, White T, Tiemeier H, Vriend C. Obsessive-compulsive symptoms and resting-state functional characteristics in pre-adolescent children from the general population. *Brain Imaging Behav*. 2022;16(6):2715-2724.
27. Ganos C, Kassavetis P, Cerdan M, et al. Revisiting the Syndrome of “Obsessional Slowness”. *Mov Disord Clin Pract*. 2015;2(2):163-169.
28. Crowe E, Rosário MC, Ferrão YA, Albertella L, Miguel EC, Fontenelle LF. Obsessional slowness in obsessive-compulsive disorder: identifying characteristics and comorbidities in a clinical sample. *Int J Psychiatry Clin Pract*. 2023;27(2):161-170.
29. Reddy B, de Filippis R, Nocera A, Das S. Primary Obsessive Slowness: A Complex Presentation and Treatment Difficulties. *Future Pharmacology*, 2022;2(2):153–9.
30. Foa EB, Huppert JD, Leiberg S, et al. The Obsessive-Compulsive Inventory: development and validation of a short version. *Psychol Assess*. 2002;14(4):485-496.
31. Mohammadi, M.A. Abolfazl, Reza Zamani , Ladan Fata, Validation of the Persian Version of the Obsessive-Compulsive Inventory-Revised in a Student Sample, Psychological Research, 2009; 11(1): 66-78. [Persian].
32. Emmelkamp PM, Kraaijkamp HJ, van den Hout MA. Assessment of obsessive-compulsive disorder. *Behav Modif*. 1999;23(2):269-279.
33. Støylen IJ, Larsen S, Kvale G. The Maudsley Obsessional-Compulsive Inventory and OCD in a Norwegian nonclinical sample. *Scand J Psychol*. 2000;41(4):283-286.
34. Meca JS, López-Pina JA, López-López JA, Marín-Martínez F, Rosa-Alcázar AI, Gómez-Conesa AA. The Maudsley Obsessive-Compulsive Inventory: A reliability generalization meta-analysis. *Int J Clin Health Psychol*. 2011;11(3):473–93.
35. Shojaei A, Yousefi R, Chalabianoo G. Reliability and Validity measurement of the Obsessive Beliefs Questionnaire: child and adolescent version. *JCP*, 2018; 9(4): 95-105. [Persian].
36. Kohli A, Kaur M. Wisconsin Card Sorting Test: Normative data and experience. *Indian J Psychiatry*. 2006;48(3):181-184.
37. Rasouli H, Soleimani M, Ghoreyshi Rad F. Comparison of Metacognition, Cognitive Flexibility and Impulsivity in adolescents with Internal locus of Control and External Locus of Control. *Beyhagh*, 2017; 22(2): 23-30. [Persian].
38. Shahgholian M, Azadfallah P, Fathi-Ashtiani A, khodadadi M. Design of the Wisconsin Card Sorting Test (WCST) computerized version: Theoretical Fundamental, Developing and Psychometrics Characteristics. *Clinical Psychology Studies*, 2012; 1(4): 110-134.[per.]
39. Miles S, Howlett CA, Berryman C, Nedeljkovic M, Moseley GL, Phillipou A. Considerations for using the Wisconsin Card Sorting Test to assess cognitive flexibility. *Behav Res Methods*. 2021;53(5):2083-2091.
40. Azarbar A, Nemati F, Hashemi T. The Comparison of Executive Functions problem solving, response inhibition and cognitive flexibility in unfaithful and normal women. *Rooyesh* 2021; 10 (5) :79-86. [Persian].
41. Gomez P, Ratcliff R, Perea M. A model of the go/no-go task. *J Exp Psychol Gen*. 2007;136(3):389-413.
42. Lee H, Lee Y, Tae J, Kwon Y. Advantage of the go/no-go task over the yes/no lexical

decision task: ERP indexes of parameters in the diffusion model. PLoS One. 2019;14(7):1-17.

43. Pourmohseni Koluri F, Hazrati S. Comparison of cognitive impulsivity and planning ability between substance abusers and normal people. etiadpajohi 2018; 12 (45):189-208. [Persian].
44. Ghadiri F, Jazayeri A, A'shayeri H, Ghazi-Tabatabaei M. The Role of Cognitive Rehabilitation in Reduction of Executive Function Deficits and Obsessive-Compulsive Symptoms in Schizo-Obsessive Patients. jrehab 2007; 7 (4):11-24. [Persian].
45. Pedram P, yazdi SM, Banijamali S, Zahraei S. Pilot design and validation of a deliberate self-harm inhibitory control training application. Empowering Exceptional Children, 2018; 9(3): 17-25. [Persian].
46. Mohammadi E, Khanjani Z, Hashemi Nosratabad T, Bakhshipour Roudsari A. Predicting Unintentional Injuries in Children Based on Inhibitory Control and Impulsivity Concerning Gender. MEJDS. 2020; 10:67-67. [Persian].
47. Nejati V, Alipour F, Bodaghi E, Aghaziarati A. The psychometric properties of the test of balloon analogue risk taking task (BART) among Iranian youth. Journal of Applied Psychology, 2017; 11(2): 121-136. [Persian].
48. Kaller CP, Rahm B, Köstering L, Unterrainer JM. Reviewing the impact of problem structure on planning: a software tool for analyzing tower tasks. Behav Brain Res. 2011;216(1):1-8.
49. Phillips LH, Wynn VE, McPherson S, Gilhooly KJ. Mental planning and the Tower of London task. Q J Exp Psychol A. 2001;54(2):579-597.
50. Tahmasebi S, karimpour Vazifehkhорани A. Comparing the Effects of Motivational Manipulation and Neurofeedback Methods on Reward Sensitivity, Delay Discounting, and Impulsivity in Children With ADHD. IJPCP 2022; 27 (4): 1-12. [Persian].

© 2022 The Author(s). Published by Isfahan University of Medical Sciences. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited